

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Meriläinen, Merja; Piispanen, Maarika

Title: Jokamiehen oikeudesta jokamiehen mahdollisuudeksi

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Meriläinen, M., & Piispanen, M. (2016). Jokamiehen oikeudesta jokamiehen mahdollisuudeksi. In T. Joutsenvirta, & L. Myyry (Eds.), *Sulautuvaa opetusta, käänteistä oppimista* (pp. 50-59). Helsingin yliopisto.
<http://hdl.handle.net/10138/161884>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Jokamiehen oikeudesta jokamiehen mahdollisuudeksi

Merja Meriläinen ja Maarika Piispanen
Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Maarika Piispanen, Ed.D. is University teacher in Kokkola University Consortium Chydenius Adult Teacher Education. The main fields of responsibility are linked with the following: pedagogical aspects in pre-primary and primary education and the development of learning environments in authentic, Contextual-pedagogical, learning environments. In addition to pre-service teacher training, her interest and responsibilities lies on in-service teacher training. These projects are focusing on developing teachers' pedagogical skills, working methods and working tools from traditional to transformational learning and learning environments from the point of view of the 21st century Civil Skills Pedagogical Content Knowledge (21st century CSPCK).

Merja Meriläinen, PhD, Ed.M. is University Lecturer, working as a Primary School Teacher Educator in Adult Teacher Education in Kokkola University Consortium Chydenius. Her spheres of responsibilities in Pre-service Teacher Training studies are in pedagogical studies, CLIL and Immersion Education and Language arts.

At the moment, she's also involved in projects, which concentrate on developing teachers' pedagogical skills, working methods and working tools and on building versatile learning environments paying attention primarily to pedagogical starting points in 21st Century learning environments.

Abstrakti

Uudenlaisten pedagogisten mallien pohjalle suunnitellut opintokokonaisuudet lisäävät yliopistojen opintotarjonnan saavutettavuutta ja antavat yksilöille paremmat mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen. Luokanopettajien aikuiskoulutuksessa on käynnissä laaja oppimisympäristöjen kehittymistyö, jossa e-oppimisella on näkyvä sija. Aikuisopiskelijoiden elämäntilanne luo haasteita täysipäiväiselle läsnäololle ja siitä noussut tarve on nähty Luokanopettajien aikuiskoulutuksessa myös mahdollisuutena laajentaa henkilökunnan pedagogista osaamista uudistavien e-oppimiskäytänteiden ja pedagogisten mallien suunnittelijoina, kehittäjinä ja toteuttajina. Luokanopettajien aikuiskoulutuksen 25-vuotinen taival on askellettu fyysisen läsnäolon periaatteella aina tähän päivään saakka. Nyt tähän fyysisen läsnäolon pakollisuuteen on lähdetty hakemaan erilaisia etänä- läsnä - vaihtoehtoja, joita on kehitetty aikuisopiskelijoiden toiveita ja tarpeita kuunnellen.

Tässä artikkelissa kuvaamme Luokanopettajien aikuiskoulutuksessa toteutetun sulautuvan opetuksen oppimiskokonaisuuden, joka tarjosi aikuiselle opiskelijalle monipuolisia, ainutlaatuisia, yksilöllisiä ja yhteisöllisiä mahdollisuuksia opiskella täyspainoisesti autenttisissa, kontekstuaalisissa ympäristöissä, virtuaalisia työkaluja hyödyntämällä. Opintojakson suunnittelussa tavoitteena oli luoda oppimiselle puitteet, jotka mahdollistivat opiskelijoille optimaalisen oppimiskokemuksen (*Creative Work Flows for Learning*) monimuotoisissa, autenttisissa, e-oppimista hyödyntävissä, oppimisympäristöissä.

Tutkimuksessa ubiikki koulutusmalli pilotoitiin Luokanopettajien aikuiskoulutuksessa toteutetussa kuuden op:n laajuisessa opintojaksossa, joka perustui uudistavan pedagogiikan (transformational pedagogic, QED) peruseriaatteille. Ubiikilla koulutusmallilla tarkoitamme tässä tutkimuksessa Burbulesin (2010) kuvaamaa oppimista, joka korostaa oppimisen kaikkiaallisuutta ajasta ja paikasta riippumatta. Mobiili- tabletti- ja tietoteknisten sovellusten avulla perinteinen jaottelu formaaliin ja informaaliin oppimiseen on hämärtynyt ja helposti saavutettavien oppimisympäristöjen moninaisuus mahdollistaa oppimisen oppijan tarpeita kunnioittaen.

Opintojakson suunnittelun teoreettinen viitekehys rakennettiin kontekstuaalis-pedagogisen oppimisen malliin (Meriläinen & Piispanen, 2012). Vahvalle pedagogiselle perustalle suunniteltu opintojakso tarjosi opiskelijoille mahdollisuuden paitsi opiskella omaan elämäntilanteeseen sopivana ajankohtana myös mahdollisuuden oppia uudistavaan pedagogiikkaan kytkeytyviä laaja-alaisen osaamisen taitoja osana autenttista oppimiskokemusta.

Johdanto

Digitalisoituminen haastaa perinteiset tutkintorakenteet ja hierarkiat. Kilpailu koulutusmarkkinoilla on entistä globaalimpaa huippuyliopistojen maksuttomien luentojen kulkeutuessa kotisohville verkkojen välityksellä. Läsnaolon ja etäoppimisen suhde on vetovoimaisen nykykoulutuksen keskeisiä kysymyksiä. Honkonen (2015, 12) kehottaakin koulutuksen järjestäjiä miettimään, milloin ihmiset kannattaa tuoda fyysisesti yhteen ja milloin hyvin suunniteltu virtuaaliyhteys on riittävä - ratkaisevaa on, kumpi ylipäänsä on oppimisen kontekstina parempi?

Virtuaaliopetuksen tutkimuksen kentällä on havaittu, että vaikka kouluttajat tietävät ja tuntevat aktiivisen oppimisprosessin elementit, niiden soveltaminen käytäntöön ei aina toteudu. (Lambert & Cuper, 2008; Maor, 2003; Oliver, 2005; Rotherham & Willingham, 2009). Hodges ja Repman (2011) toteavatkin, että juuri yliopisto-opetuksessa virtuaaliopetuksen oppimisympäristöt ovat enemmänkin teknologian ympärille rakennettuja informaatiokanavia sen sijaan, että niitä ohjaisi autenttisen oppimisen mahdollistavat ja oppimista edistävät oppimisen tavat - ja ympäristöt. Tutkimuksessa opetuksen kehittämisen mahdollisuutena nähdään juuri oppimisympäristöt, joissa teknologiaa monipuolisesti hyödyntämällä mahdollistetaan tosielämän tavat toimia autenttisissa oppimisen konteksteissa.

Käsillä olevassa tutkimushankkeessa lähtökohtana oli tarjota luokanopettajaopiskelijoille mahdollisuus suorittaa kuuden opintopisteen opintokokonaisuus, *Kokonaisvaltaisesti kohti kontekstuaalisuutta ja elämyksellisyyttä*, modernin e-oppimisen mahdollisuuksia monipuolisesti hyödyntäen. Hankkeessa suunniteltiin ja toteutettiin autenttisiin oppimiskonteksteihin sidottu, e-pedagogiikkaa uudistava ja virtuaalisuutta monipuolisesti hyödyntävä oppimisprosessi, jossa virtuaalisuus mahdollisti oppimisympäristön avautumisen ja laajentumisen informaaleihin ja autenttisiin oppimiskonteksteihin.

Opintojakson suunnittelu pohjautui sosiokulttuuriseen ja situationaaliseen oppimiskäsitykseen sekä uudistavaan e-oppimisen pedagogiikkaan, jossa keskeisenä nähtiin Hodgesin & al (2011) tapaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisten, varta vasten e-oppimiseen suunniteltujen oppimaisemien suunnittelu ja toteuttaminen. Interventiona toteutetun opintojakson tavoitteena oli myös mallintaa opiskelijoille yhdenlainen tapa toimia ja oppia autenttisissa oppimisen ympäristöissä laaja-alaista osaamista kehittäen. Tämä oppimaisema olisi helposti siirrettävissä erilaisiin oppimiskonteksteihin myös perusopetuksessa, missä opiskelijat tulevat myöhemmin työskentelemään.

Kokonaisvaltaisesti kohti kontekstuaalisuutta

Pedagogisella kentällä on tunnustettava, että nyky maailma toimii eri tavoin kuin mihin olemme vuosien saatossa tottuneet, ja se eroaa usein siitä, millainen on mielikuvamme opiskelijasta ja opiskelusta. Oppimisympäristöön ja pedagogiikkaan liittyviä valintoja tulisi peilata opiskelijoiden elämaailman ja toimintatapojen kautta (Piispanen, 2013). Lähestyimme opetuksen suunnitteluprosessia kontekstuaalis-pedagogisesta viitekehuksesta (Meriläinen ja

Piispanen, 2012, 2013, 2015), mikä ohjasi sitä kohti Herringtonin, Reevesin ja Oliverin (2010) kuvaamaa autenttisen oppimisen toteutumista. Autenttinen oppiminen nähdään tässä yhteydessä lähestymistapana, jonka avulla tosielämän tavat toimia kytkeytyvät mielekkäällä tavalla myös verkkoa hyödyntävään koulutukseen ja oppimiseen. Autenttisuus merkitsee sellaisen oppimisympäristön ja sellaisten oppimistilanteiden ja prosessien suunnittelua, jotka antavat oppijalle mahdollisuuden ajatella ja toimia niin kuin alan ammattilaiset ja asiantuntijat toimivat. Autenttiset oppimistehtävät nousivat tämänkin opintojakson suunnittelussa keskiöön ja aivan kuten Purser, Towndrow & Arangui (2013) toteavat, autenttisten oppimistehtävien suunnittelu ja valinta vaikuttavat merkittävästi koulutuksen laatuun, olipa toteutus verkossa perinteisempi tai uusimpien suuntausten mukainen, kuten tässä tapauksessa.

Tutkimuskohteena olevan opintojakson tavoitteet *-hahmottaa perusopetuksen opetussuunnitelman poikkitieteellisen integraation näkökulmasta -laajentaa käsitystään oppimisympäristöstä monipuolisiin kontekstuaalisiin ympäristöihin -soveltaa innovatiivisia opetuskäytänteitä opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa* suorastaan kutsuvat toteuttamaan opintojakson uudistavan pedagogiikan lähtökohdista. Ne haastavat myös meidät opettajankouluttajina laajentamaan käsitystämme oppimisympäristöistä ja soveltamaan innovatiivisia opetuskäytänteitä e-oppimaiseman suunnittelussa ja toteutuksessa.

Piispanen (2013) korostaa, että kontekstuaalis-pedagogisessa lähestymistavassa pedagogiikka ja oppimiskonteksti nähdään toisilleen merkittävänä asioina, jotka suunnitellaan toisiaan tukeviksi, opiskelijoiden osaamista ja kokemusmaailmaa hyödyntäviksi ja aistikanavia monipuolisesti stimuloiviksi. Mallissa sekä kontekstilla että pedagogiikalla ymmärretään olevan ratkaiseva merkitys oppimisen kannalta. Tämä merkitys liittyy erityisesti siihen, että opiskelijalle, hänen kokemusmaailmalleen, osaamiselleen ja hänen tavalleen oppia annetaan tilaa. Leppisaari, Meriläinen, Piispanen ja Pulkkinen (2015) puolestaan toteavat, kuinka uusien tulevaisuuden metataitojen oppiminen edellyttää myös uudenlaisia opetusmenetelmiä. Tämä merkitsee sitä, että pedagogisiin malleihin ja käytänteisiin sekä rikkaisiin ja autenttisiin sisältöihin ja oppimateriaaliin tulee koulutuksen järjestämisessä kiinnittää erityistä huomiota. E-oppimisen nähdäänkin Leppisaaren (2014) mukaan olevan murroksessa, jossa oppijalähtöiset ja yhteisölliset oppimisympäristöt haastavat vallitsevat oppimiskäsitykset.

Tutkimusten

(Kiviniemi, Leppisaari & Teräs, 2013; Teräs, Leppisaari, Teräs, Herrington 2014) mukaan situationaalisen oppimisen maisemasta nouseva autenttisen oppimisen lähestymistapa voi tukea 21. vuosisadan taitojen oppimista tukevien pedagogisten ratkaisujen löytämisessä. Korkeakoulujen arviointineuvoston suorittama kansallinen verkossa tapahtuvan koulutuksen arviointi nosti esiin haasteen autenttisuuden vahvistamisesta ammattikorkeakoulujen verkko-opetuksessa (Leppisaari, Ihanainen, Nevgi, Taskila, Tuominen & Saari, 2008). Yhtäläillä näemme sen keskeisenä kehittämiskohteena Luokanopettajien aikuiskoulutuksen e-oppimisympäristöjen suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä näkökulma ohjasi myös artikkelissa esiteltävän opintokokonaisuuden kehittämistyötä.

Olemassa olevan opintojakson muuntaminen kontaktiopetuksena toteutetusta opintokokonaisuudesta täysin etänä toteutettavaksi herätti opettajissa monenlaisia

ajatuksia. Keskeistä ja tärkeää kuitenkin oli se, että suunnittelua ohjaisivat pedagogisesti perustellut opetusjärjestelyt sekä innostava, opintojakson tavoitteiden saavuttamisen mahdollistava ja opiskelijoiden osaamista ja vahvuuksia hyödyntävä, autenttisen oppimisen periaatteita kunnioittava e-oppimaisema. Opintojakson suunnittelussa oppimisympäristöt ja pedagogiikka nousivat keskiöön myös opettajien puheissa teknisten asioiden jäädessä lopulta selkeästi taka-alalle. Myös Puenteduran (2010) kehittämässä SAMR-mallissa on nähtävissä samankaltaista ajattelua oppimistehtävien ja teknologian välisen suhteen oivaltamisesta teknologiaa hyödyntävien oppimisprosessien suunnittelussa. Puenteduran (2010) mukaan teknologiaa hyödyntävissä oppimisympäristöissä oppimistehtävien luonne joko pysyy samana välineiden vain muuttuessa tai ne muuntuvat ja jalostuvat kokonaan uusiksi teknologian mahdollisuuksien avulla, kuten pilotoidussa opintojaksossa toteutui.

-Onko kyseessä loppupelissä muusta kuin pedagogisesti mielekkään oppimisympäristön suunnittelusta, kun asiaa tarkemmin pohtii? -Niinpä, samat kysymyksethän ne ohjaavat suunnittelua olipa kyseessä läsnä tai etänä tapahtuvan opetus –ei kai käsitys oppimisesta voi muuttua oppimisympäristön muuttuessa -Siinäpä se just onkin -.Itsellekin tulee vain jotenkin hassusti heti ensimmäiseksi mieleen, että millä välineillä ja miten me Ida saadaan langoille, tässä täytyy oikein ravistella ajattelua, ettei sorru siihen! -Nyt haastetaan itsemme ja lähdetään suunnittelemaan innostava oppimaisema, joka mahdollistaa opintojakson tavoitteiden saavuttamisen mielekkäästi, opiskelijoiden osaamista ja vahvuuksia hyödyntäen.

Impiön, Meriläisen ja Piispasen (2015) mukaan e-oppimaiseman suunnittelussa ohjaavaa ja oppimisen kannalta merkityksellistä ei ole se, ollaanko täällä vai tuolla tai siellä jossakin ja mihin aikaan missäkin ollaan. Merkitystä sen sijaan (Impiö & al. 2015) on sillä, miten oppiminen mahdollistetaan ja suunnitellaan niin, että sille asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa mielekkäästi ajasta ja paikasta riippumatta opiskelijoiden osaamista ja arkielämän toimintatapojen tuntemusta hyödyntäen. Tätä näkemystä tukee myös Bonkin, Kimin ja Zengin (2006) tutkimus, jonka mukaan autenttisen oppimisen mahdollisuuksien vahvistaminen edellyttää opetusta, joka käyttää aitojen ammatillisten toimintatilanteiden ja asiantuntijakulttuurin kanssa yhteensopivia työtapoja ja -opetuskäytänteitä ja hyödyntää tässä erityisesti myös virtuaaliopetuksen ja koulutusteknologian nopean kehittymisen mahdollisuuksia.

Artikkelissa esiteltävän e-oppimaiseman suunnittelun viitekehyksenä toimii Kontekstuaalis-pedagoginen lähestymistapa opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Se pohjautuu Meriläisen ja Piispasen (2015) mukaan kokonaisvaltaiseen, laaja-alaiseen pedagogiseen osaamiseen, jossa keskeiseen asemaan oppimisessa nousee oppijan rooli tiedonkäsittelijänä ja -rakentajana. Tutkijat (2015) korostavat oppimisen tapahtuvan aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa opiskelijan ollessa autenttisen toimijan roolissa. Tässä roolissa hän lähtee rakentamaan uutta tietoa yhdessä toisten kanssa tosielämän työskentelytapoja toteuttaen.

Onneksi olkoon! RYHMÄSI ON VALITTU PROJEKTISUUNNITTELUKILPAILUUN –joka käynnistyi juuri NYT!

Tehtävänänne on suunnitella ja toteuttaa kontekstuaalinen ja elämyksellinen PRODUKTIO Perusopetuksen opetussuunnitelman pohjalta poikkitieteellisen integraation näkökulmasta (interdisciplinary). Produktio huipentuu toukokuussa

elämyksellisenä POP UP! –koulupäivänä eri puolilla Suomea yhteistyössä paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppimisen aihepiiri, ilmiö, nostetaan reaali maailmasta, jolloin työskentelytavat ja menetelmät noudattavat tosielämän työskentelytapoja ja sitouttavat opiskelijat tehtävään, joka toteutetaan autenttiossa tilanteessa. (Ks. Bonk & al. 2006). Pedagogiossa mallina kontekstuaalis-pedagoginen oppiminen merkitsee sellaisen oppimistehtävien käyttöä, jotka haastavat opiskelijoita ajattelemaan ja ratkaisemaan ongelmia alan ammattilaisten tavoin. Kognitiivisesti realistiset ja todenmukaiset tehtävät toteutettuina ubiikeissa oppimisympäristössä e-oppimisen mahdollisuuksia hyödyntäen olivat lähtökohtina pilottijaksonkin rakennetta ja oppimistehtäviä suunnittellessa.

Pilottijakson suunnittelussa keskeiseksi kysymykseksi nousi opetuksen suunnittelua yleisesti ohjaava kysymyksenasettelu: Mitä on hyvä pedagogiikka? Missä oppiminen parhaiten tapahtuu? Minkälaisista tiedosta tarvitaan uuden ymmärryksen syntymiseksi? Miten motivoida, innostaa ja inspiroida opiskelijat tiedon hakuun ja organisointiin? Miten tiedosta käsitellään, jäsennellään ja muokataan uudeksi tiedoksi? Mikä on opettajan –entä opiskelijan rooli oppimistilanteissa? Näiden lisäksi pohdittavaksi nostettiin oppimaiseman suunnittelun toteuttaminen Kontekstuaalis-pedagogiossa viitekehysessä ja autenttiossa oppimisen elementtien mahdollistaminen ubiikeissa oppimisen ympäristöissä.

Kokonaisvaltaisesti kohti kontekstuaalisuutta ja elämyksellisyyttä –opintojaksolla opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat elämyksellisiä, autenttiossa ja ilmiölähtöisiä oppimiskokonaisuuksia, jotka toteutettiin opiskelijaryhmän valitsemassa koulussa eri puolilla Suomea. Autenttiossa oppimisprosessin suunnittelussa oleellista oli oppimaiseman rakentuminen ehjäksi, poikkitieteelliseksi (interdisciplinary) kokonaisuudeksi, jossa digitaalisuus mahdollisti uudenlaisen pedagogiossa lähestymistavan oppimiseen. Opintojakson e-oppimaiseman suunnittelussa taustalla oli myös Hon, Watkinsin ja Kellyn (2001) tutkimus, jonka mukaan koulutuksen tulisi heijastaa niitä asioita, joita sen kautta toivotaan jalkautuvan myös koulutettavien arkeen.

Oppimisympäristön suunnittelulla on tärkeä merkitys onnistuneen e-oppimiskokemuksen syntymisessä, siksi pedagogiikkaan tulee ohjata oppimiskokonaisuuden suunnittelua ja valittujen työskentelymenetelmien- ja tapojen tukea sitä. Lombardi (2007,3) toteaaakin hyvin suunnitellun, oppijakeskeisen, autenttiossa e-oppimisympäristön, valmentavan heitä kohtaamaan työelämän hyvin valmistautuneina.

Opintojakson suunnittelu ja toteuttaminen

Uuden pedagogiossa koulutusmallin kehittäminen käynnistyi pedagogiossa ja teknisellä määrittelyllä tammikuussa 2014 ja jatkui koko vuoden ajan. Suunnittelun pohjana toimi kontekstuaalis-pedagogiossa oppimisen malli (Meriläinen & Piispanen 2012), joka korostaa opettajan laaja-alaisista osaamista (pedagogiossa osaaminen, substanssiosaaminen ja 2000-luvun opettajuus ja kansalaisen taidot) osana opettajan pedagogiossa valmiuksia. Opintojakson suunnittelua ohjasivat opetussuunnitelman sisältö- ja osaamiskuvaukset, joiden ympärille suunniteltiin

osaamiskuvauksia kohti kuljettavat, pedagogisesti perustellut, autenttiseen työskentelyyn ohjaavat oppimistehtävät, jotka mahdollistivat paitsi substanssiosaamisen, myös laaja-alaisen osaamisen ja geneeristen taitojen monipuolisen kehittymisen.

Oppimistehtävä sisälsi useita osa-alueita, joiden kautta oppimisprosessi tehtiin näkyväksi. Taulukossa 1. havainnollistetaan opetussuunnitelman osaamiskuvausten ja oppimistehtävien välinen yhteys. Kukin prosessin osatehtävä ohjeistettiin erikseen kurssin verkkosivuilla ja opiskelun tueksi sivustolla oli runsaasti esimerkkejä aikaisempien vuosien suunnitelmista, ajankohtaisia artikkeleita sekä muuta tukimateriaalia (esitysten teko-ohjeita, iPad-sovelluksia, tekniset ohjeet AC-työtilaan) ja ajankohtaisia artikkeleita opintojakson teoreettisen viitekehyksen syventämiseksi.

Taulukko1. Kontekstuaalis-pedagoginen e-oppimaisema

OPS sisällöt	Opintojakson oppimistehtävät	OPS Osaamiskuvaukset
Kontekstuaalisen ja elämyksellisen opetuskokonaisuuden suunnittelu Perusopetuksen opetussuunnitelman pohjalta poikkitieteellisen integraation näkökulmasta	<ul style="list-style-type: none"> • Projektisuunnitelman laatiminen kirjallisesti ohjeen mukaan • Artikkeleihin tutustuminen, keskustelu käsitteistä ja kommentointi (verkkokeskustelu) • Projektin toteuttaminen ja dokumentointi 	Hahmottaa perusopetuksen opetussuunnitelman poikkitieteellisen integraation näkökulmasta
Verkostoituminen, yhteistoiminnallisuus, kansainvälisyys ja asiantuntijuuden jakaminen opetuskokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa	<ul style="list-style-type: none"> • Projektiluokan valinta • Luokan ja oppimisympäristön esittely (verkkokeskustelu) • Blogi-ympäristön luominen ja päivittäminen koko prosessin ajan • Projektiluokan opettajan perehdyttäminen tulevaan prosessiin. 	Laajentaa käsitystään oppimisympäristöstä monipuolisiin kontekstuaalisiin ympäristöihin
Oppijälähtöisen pedagogiikan laajentaminen ympäröivään yhteiskuntaan	<ul style="list-style-type: none"> • Projektin Pitchaus & opponointi • Pedagogisen iltapäivän suunnittelu ja toteutus ja raportointi blogipäiväkirjassa • Lehdistötiedotteen laatiminen ja lehdistötilaisuuden järjestäminen 	Soveltaa innovatiivisia opetuskäytänteitä opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa

Kuuden opintopisteen laajuinen opintokokonaisuus jakaantui kolmen kuukauden ajanjaksolle, jonka aikana kaikki opiskelijat ja opettajat kokoontuivat yhteiseen e-oppimisen tilaan yhteensä neljä kertaa. Holmes ja Gardner (2001) liittävät oppimistapahtumaan käsitteen yhteisöllinen konstruktivismi, joka kuvaa opiskelijan

roolia paitsi aktiivisena tiedonrakentajana yksin ja toisten kanssa, myös aktiivisena kehittäjänä rakentamassa uutta tietoa oppivalle yhteisölle, johon myös itse kuuluu. Opintojakson suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota näiden neljän verkkoseminaarin sisältöihin ja toteutukseen -keskeisenä suunnittelun lähtökohdina olivat Holmesin ja Gardnerin (2011) kuvaaman yhteisöllisen asiantuntijuuden jakamisen mahdollistaminen opiskelijoita haastavilla ja innostavilla työskentelyn menetelmillä (Kuvio 1.) Verkkoseminareissa hyödynnettiin Käänteinen luokkahuone -toimintatapaa, jolloin opiskelijat olivat etukäteen hyvin valmistautuneita e-kontaktitapaamisiin ja itse seminaarissa voitiin jakaa ja syventää tehtäviä monipuolisesti ja monikanavaisesti.

Kuvio 1. Yhteisöllisen asiantuntijuuden jakaminen

KOLLEGIAALINEN REFLEKTOINTI		
PROJEKTITYÖRYHMÄ	PITCHAUS –laatikaa kiinnostava, tiivis ja selkeä esitys projektisuunnitelmastanne.. Hyödyntäkää teknologian monia mahdollisuuksia. Kiinnitä huomio ainakin seuraaviin lähestymiskulmiin: Ilmiö& perusidea, keskeinen lähestymisnäkökulma ilmiöön, päätuotokset tai produktio, käynnistystapahtuma, omia pohdintoja, joita haluatte nostaa keskusteluun kollegiaalisessa reflektoinnissa MARKINOI JA MYY IDEASI KUULIJOILE	7 min
OPPONOINTIRYHMÄ	TARKENTAMINEN: Opponointiryhmä esittää tarkentavia kysymyksiä	3 min
OPPONOINTIRYHMÄ (Myös yleisöstä voi nousta ajatuksia yleiseen keskusteluun.)	Positiivinen palaute: Opponointiryhmä antaa palautetta niistä asioista, joita pitää hyvinä	4 min
	Pohdittavia asioita: Opponointiryhmä nostaa esiin asioita, jotka mietityttävät ja herättävät kysymyksiä	4 min
	Kehittämisideoita: Opponointiryhmä esittää ajatuksia ja ideoita, joiden avulla suunnitelmaa voidaan kehittää edelleen.	4 min
PROJEKTITYÖRYHMÄ	REFLEKTIO: Työryhmä tarkastelee ja jatkojalostaa projektisuunnitelmaa kehittämisideoiden ja keskustelussa nousseiden ajatusten pohjalta.	3 min

Koska suurin osa opintojaksosta toteutui ubiikisti, opiskelijaryhmien omiin aikatauluihin sovitettuina, siirtyi vastuu oppimisesta yhä enenevässä määrin opiskelijoille. Opintojakson oppimistehtävät ohjasivat opiskelijoita kohti tavoiteltavaa osaamista. Autenttinen tehtävänanto, joka ohjasi suunnittelemaan ja toteuttamaan kontekstuaalis-pedagogisen projektin oppilasryhmän, opettajien ja koulun henkilökunnan kanssa, sitoutti opiskelijat työskentelyprosessiin ja vastuu omasta oppimisesta toteutui luontevasti projektin edetessä vaiheesta toiseen (Ks. Holmes & Gardner, 2011). (Taulukko 2)

Taulukko 2. Opintojaksoon liittyviä kontekstuaalis-pedagogisia tehtävänantoja

OT 4h Ohjaa ja perehdytä luokanopettaja kontekstuaalis-pedagogiseen ideologiaan. Taustamateriaalia perehdytykseen löydät verkkoympäristöstä. Tutustu luokan oppilaisiin ja selvitä heidän kiinnostuksen ja innostuksen kohteensa sekä projektissa tarvittavien tietojen ja taitojen tasot.
--

OT 8h

Valmistaudu verkkoseminaariin huolella. Laadi monikanavainen esitys projektistasi ja suunnittele opponointiaikataulun mukainen PITCHAUS projektisuunnitelmasta. Lähetä esitys ennakkoon sovittuna ajankohtana opponointiryhmälle. Opponointiryhmä: valmistaudu huolellisesti tehtäväsi ohjeiden mukaisesti.

OT 6h Järjestä koululla pedagoginen iltapäivä (voi olla myös luokan vanhempien ilta). Kohteena voivat olla opettajat tai muu sopiva kohdejoukko.

Tehtävänäsi on toimia asiantuntijana ja edistää kontekstuaalis-pedagogista toimintakulttuuria kohderyhmän parissa.

Lähestymiskulma on vapaa.

Vinkkejä aikaisemmilta kursseilta:

- Toiminnallinen appikoulutus kontekstuaalis-pedagogisessa -viitekehyksessä
- Toteutuneen projektin avaaminen ja esittely

Tapahtuman kesto 2h.

Dokumentointi sopivalla tavalla osana blogia.

Biggs (2003, 1999) korostaa pedagogisesti korkeatasoisen ja perustellun suunnittelun muodostuvan opetussuunnitelman sisältö- ja osaamiskuvausten, valittujen opetusmenetelmien ja oppimistehtävien, oppimisympäristöjen ja arvioinnin välillä vallitsevasta täydellisestä johdonmukaisuudesta. Artikkelissa esitellyn opintokokonaisuuden suunnittelussa tavoitteena olikin suunnitella ajasta ja paikasta riippumaton, pedagogisesti mielekäs oppimisympäristö, joka mahdollistaisi opintojakson osaamistavoitteiden saavuttamisen kullekin opiskelijalle parhaalla mahdollisella tavalla kuten seuraavissa opettajien välisissä keskusteluissa voi todeta:

Tuossahan ne kolme tärkeää suunnittelua ohjaavaa sanaa taisi jo tulla sanottuakin: PEDAGOGISESTI MIELEKÄS OPPIMISYMPÄRISTÖ ja siihen lisäksi motivoituneet aikuisopiskelijat –tuleeko mieleen muuta? -Pedagoginen käsikirjoitus on tärkeä ja koko opintojakso ja siihen liittyvät polut ja keitaat täytyy kuvata ja avata selkeästi, jotta kaikille on selvää, mitä heiltä odotetaan. -Huomaatteko, että kukaan ei ole puhunut vielä tekniikasta –aika hauskaa, kun voisi olettaa, että se nousee suurempaan rooliin tässä keskustelussa. -Niin, onhan sillä oma roolinsa etäopiskelun mahdollistajana, mutta opintojaksojen suunnittelussa siihen ei kannata kyllä juuttua.

Biggsin (2003,1999) ajatukset laadukkaan oppimisprosessin suunnittelusta vahvistavat käsitystä siitä, miten opettajan tehtävänä on suunnitella oppimistehtävät sellaisiksi, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa sitoutumalla opintojakson tehtäviin, rakentuupa oppimaisema fyysisesti luokahuoneeseen, verkkoympäristöön, sulautuvasti näiden sekoitukseen tai ubiikisti, kaikkialla läsnä olevaksi, kuten artikkelissa kuvaamme. Dillon & al. (2011) kuvaavat e-oppimaisemassa tapahtuvaa oppimista suljetun ja avoimen kehityskaaren avulla, jossa formaali ja autenttinen, hetkessä (in the moment) tapahtuva oppiminen voidaan suunnitella suljetusti, tarkalleen määritellyksi, yhdenmukaiseksi oppimisen poluksi tai, kuten myös artikkelissa esitellyssä oppimiskokonaisuudessa, autenttisten oppimistehtävien avulla yksilöllisiksi, yhteisöllisiksi ja uusia oivalluksia ja näkökulmia mahdollistavaksi.

Yhteenveto

Pedagogisesti mielekkään, sosio-kulttuuriseen oppimiskäsitykseen pohjautuvan, joustavan, ajasta ja paikasta riippumattoman opetuksen suunnittelu on hyvä toteuttaa vähintään opettajaparina ensimmäisiä opintokokonaisuuksia suunniteltaessa. Verkon tarjoamat mahdollisuudet voivat alussa kahlita ajattelua ja kaventaa toteutusten valinnanmahdollisuuksia. Kollegiaalinen yhteistyö häivyttää teknisen ajattelun ja joustava oppiminen kuljettaa kohti opetussuunnitelman osaamiskuvauksia vähintäänkin yhtä hyvin kuin samassa fyysisessä tilassa tapahtuva opetus. Onnistunut opintojakso tarvitsee toteutuakseen hyvän käsikirjoituksen ja selkeän ajoitussuunnitelman, johon jokainen osallistuja sitoutuu. Yhteissuunnittelu ja asiantuntijuuden jakaminen avoimesti on mahdollisuus yliopisto-opetuksessa.

Luokanopettajien aikuiskoulutuksen opiskelijapalautteen (kevät 2014) mukaan etäopetuksen mahdollisuuksia toivotaan lisää ja jo olemassa olevia, meneillään olevan hankekauden aikana syntyneitä hyviä käytänteitä, toivotaan lisättävän. Myös opiskelijoiden varustaminen opintojen alussa nykyaikaisilla teknisillä, henkilökohtaisilla välineillä, mahdollistaa oppimisympäristöjen laajenemisen fyysisten tilojen ulkopuolelle.

Jos opettajien työ ei muutu, koulutus ei muutu. Itsenäinen, motivoitunut ja korkeasti koulutettu opettaja on Pisa-Suomen sankari. Suomalaisilla opettajilla on suuri autonomia ja valta päättää, mitä ja miten he opettavat. Osa opettajista haluaa kiihkeästi oppia uutta. He kehittävät opetusta ja oppimista rohkeasti. Mutta opettajien autonomia mahdollistaa myös sen, että luokan oven voi sulkea ja jatkaa niin kuin maailmassa mikään ei olisi muuttunut. Se mahdollistaa suuret erot koulujen ja luokkien välillä. Toiset opettajat käyttävät teknologiaa, kokeilevat uusia arviointitapoja ja luopuvat pulpeteista. Toiset tarrautuvat vanhaan. (Leinonen, 2015, 7).

-Tässä onkin koko jutun ydin –sillä ollaanko täällä vai tuolla tai siellä jossakin ja mihin aikaan missäkin ollaan ei varmaan ole itse oppimisen kannalta merkitystä – merkitys on sillä, ihan niin kuin just sanoit, miten oppiminen mahdollistetaan ja suunnitellaan niin, että sille asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa mielekkäästi.

Lähteet

Biggs, J. (1999) *Teaching for Quality Learning at University – What the Student Does* (1st Edition) SRHE / Open University Press, Buckingham.

Biggs, J. (2003) *Teaching for Quality Learning at University – What the Student Does* 2nd Edition SRHE / Open University Press, Buckingham.

Bonk, C. J., Kim, K. J., & Zeng, T. (2006). Future directions of blended learning in higher education and workplace learning settings. In C. J. Bonk & C. R. Graham (Eds.). *Handbook of blended learning: Global Perspectives, local designs* (pp. 550-567). San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing.

Burbules, N. 2010. Meanings of ubiquitous learning. Ubiquitous learning, Bill Cope and Mary Kalantzis, eds. Urbana, IL, University of Illinois Press. 2010.

Dillon, P., Wang, R., Vesisenaho, M., Valtonen, T. & Havu-Nuutinen, S. 2011. Using technology to open up learning and teaching through improvisation: Case studies with micro-blogs and short message service communications. *Thinking Skills and Creativity*. 10; 13-22.

Herrington, J., Reeves, T. C. & Oliver, R. 2010. *A guide to authentic e-learning*. New York: Routledge.

Ho, A. S. P., Watkins, D. & Kelly, M. 2001. The conceptual change approach to improving teaching and learning: An evaluation of a Hong Kong staff development programme. *Higher Education*, 42, 143–169.

Hodges, C. B. & Repman, J. (2011). Moving outside the LMS: Matching Web 2.0 tools to instructional purpose. *EDUCAUSE Learning Initiative*, September. <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELIB1103.pdf>

Holmes, B. & Gardner, J. 2011. *E-learning: concepts and practice*. Research in Teacher Education. Vol 1:2.

Honkonen, S. 2015. Teknologiassa ei ole kyse koneista vaan ihmisistä. Teoksessa *Maa, kossa kaikki rakastavat oppimista*. Sitra. Erweko Oy, Helsinki 2015

Impiön, P., Meriläine, M., & Piispanen, M. 2015. Ajasta ja paikasta riippumatta. Konferenssisesitys. Tulevaisuus haastaa oppimisen ja verkko-opettajan. Jyväskylän yliopisto.

Kiviniemi, K., Leppisaari, I. & Teräs, H. 2013. Autenttiset verkko-oppimiskäsitteet asiantuntijuuden kehittäjinä. Teoksessa J. T. Hakala & K. Kiviniemi (toim.) *Vuorovaikutuksen jännitteitä ja oppimisen säröjä*. Aikuispedagog

Lambert, J. & Cuper, P. 2008. Multimedia technologies and familiar spaces: 21st-century teaching for 21st-century learners. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 8(3).

Leinonen, T. Opettaja ei saa tehdä työtään yksin. Teoksessa *Maa, kossa kaikki rakastavat oppimista*. Sitra. Erweko Oy, Helsinki 2015.

Leppisaari, I. 2014. Pedagogisella vertaiskehittämisellä avoimia, autenttisia ja yhteisöllisiä oppimisympäristöjä Virtuaaliammattikorkeakouluverkostossa. *AMK-lehti // Journal of Finnish Universities of Applied Sciences*, No 1 (2014) *Issues in Educational Research*, 23(2), 2013: Special Issue 227. *Authentic online learning: Aligning learner needs, pedagogy and technology* Jenni Parker, Dorit Maor and Jan Herrington. Murdoch University

Leppisaari, I., Herrington, J., Vainio, L. & Im, Y. 2013. Authentic e-Learning in a Multicultural Context: Virtual Benchmarking Cases from Five Countries. *Journal of Interactive Learning Research*, 24(1), 53–73. Chesapeake, VA: AACE.

Leppisaari, I., Ihanainen, P., Nevgi, A., Taskila, V-M., Tuominen, T. & Saari, S. (2008). *Hyvässä kasvussa – Yhdessä kehittäen kohti ammattikorkeakoulujen*

laadukasta verkko-opetusta. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 4: 2008. Helsinki. http://www.kka.fi/files/384/KKA_408.pdf.

Leppisaari, I., Meriläinen, M., Piispanen, M. & Pulkkinen, A. 2015. Päivitä opettajuus digiaikaan – PODkehittämistehtävät tukemassa oppimiskulttuurin uudistumista. Teoksessa (toim.) Viteli, J. & Östman, T. Tuovi 13: Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa 2015-konferenssin tutkijatapaamisen artikkelit. Research Reports 15.

Maor, D. (2003). Teacher's and students' perspectives on on-line learning in a social constructivist learning environment. *Technology, Pedagogy and Education*, 12(2), 201-218. <http://dx.doi.org/210.1080/14759390300200154>

Meriläinen, M. & Piispanen, M. 2012. Learning as a Phenomenon - Manuscript of Phenomenon Based Learning. Toim: L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. *Edulearn12 : 4th International Conference on Education and New Learning Technologies* 5447–5454).

Oliver, R. 2005.. Quality assurance and e-learning: blue skies and pragmatism. *Alt-J*, 13 (3) (2005); 173–187 <http://dx.doi.org/10.1080/09687760500376389>

Lombardi, M.M. (2007). *Approaches that work: How authentic learning is transforming higher education. ELI Report No 5*. Boulder, CO: EDUCAUSE Learning Initiative.

Piispanen, M. 2013. *Anna mun oppia ja osata! Oppimisen konteksti ja pedagogiikka uudistavan koulun avaimina*. In *Työ arvonsa ansaitsee*, ed. P. Atjonen, 139–154. Oulun yliopisto: Kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisu.

Piispanen, M. & Meriläinen, M. 2015. Assessment as a Possibility for Individual Learning and Success in Contextual Pedagogical Learning Environment. *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE)*, Volume 6, Issue 4; 2312 - 2321, December 2015.

Piispanen, M. & Meriläinen, M. 2013. Phenomenon Called Learning! – Turning Learning from Traditional to Transformational. 15th Annual International Conference on Education. The Education Research Unit of ATINER.

Puentedura, R. 2010. SAMR and TPCK: Intro to advanced practice. http://hippasus.com/resources/sweden2010/SAMR_TPCK_IntroToAdvancedPractice.pdf.

Purser, E., Towndrow, A. & Arangui, A. (2013). *Realising the Potential of Peer-to-Peer Learning: Taming a MOOC with Social Media*. Retrieved 16.10.2013 from <http://www.openeducationeuropa.eu/en/>

Rotherham, A. J., & Willingham, D. 2009. To work, the 21st century skills movement will require keen attention to curriculum, teacher quality, and assessment. *Educational Leadership*, 9, 15-20.

Rule, A. C. 2006. The components of authentic learning. *Journal of Authentic Learning*, 3(1), 1–10.

Teräs, H., Leppisaari, I., Teräs, M. & Herrington, J. 2014. Learning cultures and multiculturalism: Authentic e-learning designs. In T. Issa, P. Isaias & P. Kommers (Eds.) *Multicultural Awareness and Technology in Higher Education: Global Perspectives*. IGI-Global, 197–217.